גליון השבוע

פרשת וירא

כתה ה׳

ישיבה תורה ויראה דרבינו יואל דסאטמאר

נתייסדה ע"י כ"ק רבינו ה"ק בעל דברי יואל זצוק"ל - בנשיאות כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א

בנין ישעי׳ זאב לעוו

והוא יושב פתח האוהל.

זאגט רש"י: לראות אם יש עובר ושב ויכניסם בביתו.

טייטשן די ספרים הק׳ אז אברהם אבינו ווען ער האט געזען איינער וואס טוט אן עבירה, האט ער אים מחזיר בתשובה געווען.

דאס זאגט רש"י, אברהם איז געזעצן ביי די טיר "**לראות**" צו זען. "**אם יש עובר**" אויב עס איז דא איינער וואס איז **עובר** עבירות ח"ו. "**ושב**" און ער וויל **תשובה** טוען. "**ויכניסם בביתו**" וועט ער אים אריין ברענגען אין זיין הויז. ד.מ. וועט ער אים מחזיר בתשובה זיין.

(מאור ושמש)

וישא עיניו וירא.

לכאורה דארף מען פארשטיין, פארוואס שטייט **וישא עיניו**,[ער האט אויפגעהויבן זיינע אויגן]. עס וואלט גענוג געווען ווען עס שטייט נאר וירא [און ער האט געזעהן] ?

נאר מ׳קען ענטפערן. ווייל אברהם אבינו האט זייער אכטונג געגעבן אויף זיינע אויגן נישט צו קוקן אויף זאכן וואס מען טאר נישט. וועגן דעם פלעגט ער שטענדיג גיין ווי אן ערליכער איד, מיט אראפ געבויגענע אויגן צו די ערד, כדי ער זאל נישט אלעס זעהן.

אבער יעצט ווען ער האט געווארט אויף געסט, וואס דאס איז א מצוה, האט ער געמוזט "**אויף הייבן**" זיינע אויגן און ארום קוקן.

וועגן דעם שטייט "**וישא עיניו**". ווייל ער האט יעצט אויפגעהויבן זיינע אויגן, וואס געווענדליך טוט ער דאס נישט.

(ראשית חכמה)

אוצר השבוע

דער משנה אין מסכת אבות זאגט, מיט צעהן פריווינגען האט דער אויבערשטער אויסגעפריווט אברהם אבינו און ער איז זיי אלע בייגעשטאנען, די צעהן זאכן זענען געווען.

א) אור כשדים: דער מעשה ווען נמרוד האט אריין געווארפען אברהם אבינו און דער כבשן האש:

ב) לך לך מארצך: דער אויבערשטער האט געהייסען אברהם אבינו פארלאזען זיין לאנד, געבורט׳ס ארט, און פאטער׳ס הויז:

ג) ויהי רעב: ווען אברהם איז שוין אהנגעקומען קיין ארץ ישראל, האט דער אויבערשטער געמאכט א הונגער:

ד) ותקח האשה בית פרעה: אזוי ווי אברהם איז אוועק געגאנגען פון די הונגער און געקומען קיין מצרים, ווייל דארט איז געווען צו עסן, האט פרעה צו גענומען שרה:

יקח נא מעט מים, ורחצו רגליכם והשענו תחת העץ. ואקחה פת לחם וסעדו לבכם...

יקח נא: זאגט רש"י - **על ידי שליח** - דארף מען פארשטיין, אברהם אבינו האט דאך אליין געטון די מצוה פון הכנסת אורחים מיט'ן גאנצן כח, כאטש ער האט דאס געקענט טוען דורך אנדערע, פארוואס פונקט ביים ברענגען די וואסער האט ער געשיקט א שליח ?

ענטפערט דער הייליגער רבי זי"ע, לויט דעם וואס עס שטייט אין זוהר הק'. אז אברהם אבינו האט געהאט א בוים וואס מיט דעם האט ער אויספרובירט זיינע געסט. אויב דער בוים האט אויסגעשפרייט זיינע צווייגען אויפן גאסט און געמאכט א שאטן, האט ער געוואוסט אז דער מענטש דינט נאר דעם הייליגען באשעפער, און נישט קיין עבודה זרה. און אויב דער בוים האט צוזאם געלייגט זיינע צווייגן האט ער געוויסט אז דער מענטש דינט עבודה זרה.

יעצט פארשטייט מען שוין זייער גוט פארוואס ער האט נישט געברענגט **אליין** די וואסער. ווייל אברהם אבינו האט דאך נישט געוואוסט ווער זיי זענען, האט ער געהייסן די ערשטע זאך, זיי זאלן אפוואשן זייערע פיס, ווייל אפשר זענען זיי אראבער וואס דינען צו די שטויב פון די פיס, און ער האט נישט געוואלט געבן חיזוק פאר זיי. ער האט דאך זיי נאך נישט געהאט אויספרובירט מיט דעם בוים, האט ער נאך נישט געוואוסט אויב זיי זענען ערליך אדער נישט. האט ער געהייסן פאר א שליח זאל זיי ברענגען וואסער. אבער נאכדעם וואס ער האט זיי שוין אויספרובירט מיט'ן בוים און ער האט געזען אז זיי זענען צדיקים, האט ער אליינס געברענגט די ברויט מיט די פלייש פאר זיי.

(דברי יואל דף תט"ז)

לושי ועשו עוגות.

פארוואס האט אברהם אבינו געדארפט זאגן לושי קנעט, קען מען דען מאכן קוכעלעך אן קנעטן ?

דער תירוץ איז, אזוי ווי עס איז דעמאלטס געווען פסח, האט אברהם געוואלט דערמאנען פאר שרה אז היינט טאר מען נישט לאזן די טייג שטיין קיין איין רגע צווישן קנעטן און באקן, ווייל עס קען ח"ו ווערן חמץ. וועגן דעם האט ער געזאגט לושי **קנעט** ! און גלייך ועשי עוגות זאלסטו דאס אפבאקן און מאכן קוכעלעך. כדי עס זאל ח"ו נישט ווערן חמץ.

(אגרא דכלה)

המשך אוצר השבוע

ה) מלחמת המלכים: אברהם אבינו האט געדארפט מלחמה האלטען קעגן די פינף שטארקע קעניגן כדי צו ראטעווען לוט:

ו) מעמד בין הבתרים: דער אויבערשטער האט געוויזען אברהם אבינו ווי זיינע קינדער וועלן זיך געפינען אין א ביטערע גלות:

ז) מילה: אברהם אבינו האט זיך געדארפט מל זיין ביי די ניין און נײַנציג יאהר אלט:

ח) וישלח אבימלך ויקח את שרה: אזוי ווי ביי פרעה, האט אבימלך אויך צוגענימען שרה:

ט) גרש האמה הזאת ואת בנה: אברהם האט געדארפט פארטרייבען הגר מיט זיין זוהן ישמעאל, ווייל דער אויבערשטער האט אזוי געהייסען:

י) עקידה: נאך אזויפיהל שווערע יארען וואס אברהם איז אדורך ביז ער האט שוין צו מזל זוכה געוועהן צו אזא הייליג קינט ווי יצחק אבינו, האט איהם דער אויבערשטער געהייסען שחט'ן זיין איינציג זוהן יצחק:

און אברהם האט נישט נאך געקלערט נאך די באשעפער'ס דרכים, נאר אלס וואס דער אויבערשטער האט געהייסען, האט ער באלט אויסגעפאלגט, פארדעם האט דער אויבערשטער אזוי ליב געהאט אברהם אבינו:

(בעל שואל ומשיב)

מדת השבוע ~ הכנסת אורחים

וירץ לקראתם = מען זעט אז אברהם אבינו האט געהאט א שטארקע ליבשאפט צו די מצווה פון הכנסת אורחים

הלכות און גוטע מדות פון הכנסת אורחים
וואס מיר לערנען פון אברהם אבינו

"וירץ לקראתם" - ווען אברהם אבינו האט געזעהן אז די געסט גייען ווייטער און קומען נישט אריין צו אים, איז ער שנעל געלאפן בעטן אז זיי זאלן אריין קומען צו אים אין שטוב.

אם נא מצאתי חן בעיניך" - אברהם אבינו האט אזוי גערעדט צו זיי כאילו זיי טוען אים א טובה מיט'ן אריין קומען, די זעלבע ווען א מענטש נעמט אויף א גאסט אין זיין שטוב זאל ער נישט שפירן ווי ער באגליקט דעם גאסט, נאר דער גאסט טוט אים א טובה מיטן קומען צו אים.

"ורחצו רגליכם" - אויסער דעם גרויסן חסד וואס ער האט געטוען בגשמיות, האט ער זיי אויך מזכה געווען ברוחניות, זיי אפצושיידן פון עבודה זרה און מאכן אנערקענען אז עס איז דא נאר איין איינציגער באשעפער אויף דער וועלט.

"והשענו תחת העץ" - אזוי לאנג ווי ער איז געווען פארנומען מיטן צוגרייטן די סעודה האט ער געהייסן די געסט זיצן אינטערן בוים, כדי זיך אפריעהן פונעם וועג אויף א לופטיג פלאץ ווי די זון שיינט נישט.

ואקחה פת לחם וסעדו לבכם אחר תעבורו" - אברהם אבינו האט פארשטאנען אז זיי איילן זיך אין וועג, דערפאר האט ער זיי בארואיגט און געזאגט: איך מאך נאר א קליינע סעודה מיט אביסל ברויט דערנאך קענט יא תיכף גיין ווייטער אזוי ארום זענען זיי נישט געווארן אומגעדילדיגט.

לושי ועשו עוגות" - כאטש אברהם אבינו האט געהאט אין שטוב אנגעגרייט אסאך עסן פאר אלע געסט האט ער געהייסען באקען פרישע כדי די געסט זאלן האבן צו עס פרישע ברויט.

בעיניך אדני" - אפילו אברהם אבינו איז געווען זייער א גרויסע מענטש האט ער זיך אראפגעלאזט צו א יעדן אז אפילו די פרעמדע מענשטן האט ער אנגערופן "מיינע הערן"

די תורה דערציילט מיר דאס ווייל מעשה אבות סימן לבנים, מיר זאלן זיך אויסלערנען וויאזוי צו טוען חסד מיט יעדען איינעם מיטן גאנצען הארץ. (אין נישט מאכן יענעם פילן אז איך טו אים א גאנצע טובה).

סיפור

דער רבי איציק'ל נעשכיזער זי"ע האט דערציילט, אז אין די צייטן פון דער צדיק ר' ליבער פון בארדיטשוב איז איינמאהל דורך געפארן א סוחר אינמיט'ן די נאכט און האט נישט געהאט ווי צו נעכטיגן. נאכן זוכן איבער די שטאט האט ער באמערקט ווי פון איין פענצטער שיינט ארויס א לעבטיגקייט און עס הילכט אפ פון דארט א זיסע קול תורה. איז ער גלייך צו געפארען צו דעם הויז, און האט אריין געקלאפט צו פרעגן אויב ער קען דא איבער נעכטיגן.

ווי די טיר האט זיך געעפנט האט ער דערזעהן פאר זיך א חשובע איד, וואס אויף זיין צורה האט מען געזעהן אז ער איז א גרויסע צדיק. (דאס איז געווען דער רב, ר' ליבער).

דער איד האט זיך שטארק אנשולדיגט פארן שטערן דעם רב'ס לערנען אינמיט'ן די נאכט, נאר ווי באלט ער דרייט זיך שוין לאנג איבער די שטאט צו זוכן אן ארט וואו צו נעכטיגן, און איבערהויפט איז שוין טונקל, איז ער געקומען דא אהער ווייל דא האט ער געזעהן ליכטיגקייט, דעריבער וויל ער בעהטן א טובה איבער צו שלאפן דא די נאכט "אוודאי זייער גערן"!

רבי ליבער איז אליין געלאפען און האט צוגעגרייט א בעט און אליין אויסגעשפרייט א שיינעם ליילעך מיט אלעס וואס ער האט נאר געדארפט.

דעם איד האט זייער ווי געטוהן אז אזא חשוב'ער רב איז זיך אזוי מטריח פאר זיינעט וועגן, האט ער געזאגט: "פארוואס דארף דער רב זיך אזוי שטארק מטריח זיין פאר מיר?"

"נישט פאר דיר בין איך זיך מטריח", ענטפערט איהם דער רב, "נאר פאר מיר אליין, איך גרייט מיר צו א גרויסע מצוה אויף יענער וועלט.

דער הייליגע בארדיטשובער רב זי"ע, זייענדיג א יונגערמאן האט ער אליין געשלעפט בונטלעך שטרוי אויסצושפרייטן אויף די בעטן פון די געסט. האט איהם זיין שווער געפרעגט, "איז דען נישט דא קיין גויים וואס וועלן דאס טוהן פאר אפאהר פרוטות, צי וואס דארפסטו עס אליין שלעפן?"

האט ער געענטפערט: "איז דען יושר אוועק צו געבן פאר א גוי אזא הייליגע מצוה און איהם נאך באצאהלן דערפאר?".

הילולא השבוע

הרה"ק **רבי מנחם מענדיל** ב"ר יעקב קאפעל **מקאָסוב** זי"ע

בעמח"ס "אהבת שלום"

י"ז חשון תקפ"ו

רבי מנחם מענדל איז געווען א זון פון הרה"ק ר' יעקב קאפל חסיד זצוק"ל, וועליכע איז געווען א תלמיד פון דער בעל הפלאה און פון די בעל שם הקדוש

דער אהבת שלום איז געווען א גאון עצום, און א מורא'דיגע מתמיד, וואס יעדע רגע איז ביי אים געווען זייער טייער, יונגערהייט פלעגט ער לערנען תורה מתוך הדחק, זיין עבודת הקודש ביים דאווענען איז געווען מיט א גרויסע התלהבות, מיט א הויעך קול און ספעציעל שבת און יו"ט אויך איז ער געווען ברייט באקאנט מיט זיין מידות הצדקה וואס ער פלעגט פארטיילען פאר ארימעלייט, אוון ער פלעגט אסאך גיין ארום נעמען נדבות ביי אידן,

אמאל איז זענען געקומען מענטשען צום אהבת שלום און זיי האבן אנגערעדט אויפן שוחט פון די שטאט אז מען דארף אים מעביר זיין ווייל ער פירט זיך נישט אויף ערליך, ווען זיי זענען ארויס איז אריינגעקומען א מענטש און געזאגט פאר ר' מענדעלע אז די שוחט איז יא א ערליכע איד, און אלעס וואס מען בארעדט אים איז נאר פון שלעכטע מענטשען וואס זענען אים מקנה אין ווילען סתם מאכען מחלוקת קעגן די שוחט, האט אים ר' מענדעל'ע פארזיכערט אז ער וועט ממליץ זיין אויפן שוחט אז ער איז יא ערליך,

ווען מען האט אים שפעטער געפרעגט אז די הלכה איז דאך אז יחיד ורבים הלכה כרבים (אז איין מענטש זאגט אזוי און אנדערע מענטשן זאגן אנדערש, איז די הלכה אזוי ווי די רבים) איז אויב אזוי פארוואס גלייבט ער מער דעם יחיד (איין מענטש) ווי דעם רבים (אסאך מענטשן)?

האט ער געענטפערט מיט חכמה "ביי די עקידה געפינען מיר אז דער אויבערשטער אליין האט געהייסן אברהם אבינו שחט'ן זיין זון, דערנאך איז געקומען א מלאך און געזאגט אז ער זאל נישט שחט'ן זיין זון, האט ער געפאלגט דעם מלאך, לכאורה דער מלאך איז דאך אוודאי אסאך וויניגער אקעגן דעם אויבערשטען ווי א יחיד אקעגן דעם רבים, אין פארוואס האט ער געגלייבט דעם מלאך.

נאר דאס קומט אונז צי לערנען אז צו שחט'ן א איד דארף מען דאס הערן פון דעם אויבערשטען אליין, אבער צו ראטעווען א איד איז גענוג אפילו די קלענסטע מלאך, און כאטש דער אויבערשטער אליין האט געהייסן שחט'ן , האט אברהם געגלייבט אין געפאלגט דעם מלאך נישט צו שחט'ן יצחק.

סיפור השבוע

רש"י ופאל שפא את אבהם הק משם לצ ל את לוט

אמאל האט מען געפן דער הפץ חיים זצ"ל צו א ב ת וואס א ז פארעק מען בייאיעד פון די מגלי ת ס אין זיין שטאט, ראדין. דער הפץ חיים איז געווען זיער נחד אין "ש יות המן". האט ער געבעטן אז מען זאל נישט פארשלעפן די צייט, נאר מען זאל מאכן די ב ת צום מין וואס מען האט באשטמט סייע זאל נישט דאפן לאנג וואטן. דער הפץ חיים איז אנגעקומען צום ב ת, אבער מען האט נישט גלייך געמאכט די ב ת. ווען עס איז דורך א לענגערע צייט האט דער הפץ חיים געפרעגט, פארוואס מען ווארט? האט מען געענטפערט אז דער טאטע פון דער קינד איז זייער קראנק און ער גוסס'ט און מען ווארט אויף צו את נשמה כדי מען זאל א נאמען געבן פאר'ן קינד דער טאטעס נאמען.

דער הפץ חיים איז דערצ יטערט געווארן הערנד גדיריד. וואס הייסט אפשט פון א ב ת! וואו מע מען מבטל זיין די "ד זין מקדמין למצוות"?! דער הפץ חים האט באפוילן אז מען זאל נישט ווארטן מער קיין א יינמ ענט נאר תיכף מאכן די ב ת. דער הפץ חיים איז געווען סנדק און אז די ב ת איז ערייין געגאנגען אין דער צמער וואו דער טאטע איז געלעגן און ער האט אים אנגעוואונטשן א רפואה שלמה, אין דעם זכות פון די גרויסע מצוה פון ב ת מילה. דער מלאך הב ת וואס איז געקומען צום ב ת זאל אויך אויסהיילן דער אביהבן און ער זאל האבן א רפואה שלמה.

פון יענעם טאג און ווייטער האט אנגעהויבן בעסער צו ווערן פאר'ן אבי הבן. ביז אפאר טעג איז ער אינגאנצן געזונט געווארן. עס איז אנגעקומען צו די אויערן פון דער הפץ חיים א מענטשן אז אז ער האט באוויזן א מופת. דער הפץ חיים האט זיך צושמייכלט און ער האט געזאגט, דאס איז נישט קיין מופת. דאס האב איך געלערנט פון א רש"י אין פרשת וירא.

רש"י זאגט אז עס זענען געקומען דריי מלאכים צו אברהם. איינער איז געקומען מבשר צו זיין פאר שרה, איינער איז געקומען אויסצוהיילן אברהם און אויך צו ראטעווען לוט פון סדום. זאגט רש"י אז מען האט געדארפט האבן דריי מלאכים ווייל מען דארף האבן א כלל אז אין מלאך אחד עושה שתי שליחות. שטעלן זיך די מפרשים אויב אזוי, ווי אזוי האט דער מלאך וואס האט אויסגעהיילט אברהם געקענט ראטעווען לוט, דו זאגסט דאך אז אין מלאך אחד עושה שתי שליחות

ענטפערן די מפרשים אז אויסהיילן פון א קראנק און ראטעווען פון סדום דאס איז איין ענין מיטלהייסט עס נישט קיין צוויי שליחות'ן. שטעלט זיך אבער די קשיא, האט דער הפץ חיים געפרעגט, פלען דען מלאכים אין מל, פארוואס האט מען נישט געקענט ארויסשיקן א פערטע מלאך צו ראטעווען לוט? די תירוץ איז ווייל לוט איז נישט געווען ווערט אז מען זאל שיקן א מלאך ספעציעל פאר אים אבער אז מען האט שוין סיי וואו געשיקט מלאך צו אויסצוהיילן אברהם איז אין איינו האט ער שוין געקענט ראטעווען לוט.

דאס זעלבע האב איך געטאן אצ, האט ער אויסגעפירט, אז עס קען זיין אז דער אבי הבן האט נישט געהאט גענוג זכותים אז מען זאל אים שיקן מלאך צו אויסצוהיילן, אבער אז מען ווט שיקן דער מלאך הב ת צום ב ת מילה איז אפשר איינווען וועט ער שוין אויסהיילן דער אבי הבן.